

Juryverslag Gilbert van Schoonbeke

22 oktober 2019

Inleiding

De eerste editie van de prijs Gilbert van Schoonbeke wil duurzame stadsontwikkeling in Vlaanderen promoten. De vier geselecteerde projecten zijn Clarenhof in Mechelen, Groen Zuid in Antwerpen, Turnova in Turnhout en De Nieuwe Dokken in Gent. De inzendingen getuigen allemaal van een kwaliteitsvol omgaan met binnenstedelijke ontwikkeling in een centrumstad. Twee projecten Clarenhof en Turnova geven een sterke impuls aan de stadskern, terwijl Groen Zuid en De Nieuwe Dokken op een meer perifere locatie van de binnenstad gelegen zijn.

Alle vier geselecteerde projecten reflecteren de veranderende tijdsgeest en tonen een rijk palet aan instrumenten in ruimtelijke planning en architectuur.

De inzendingen werden beoordeeld op drie gunningscriteria:

- relevantie & maatschappelijk belang
- strategische planning
- en duurzaamheid.

Kandidaten

1. Clarenhof in Mechelen, een ontwikkeling van BPD Belgium/Bouwfonds in samenwerking met het team WIT architecten en POLO architects

Deze woonontwikkeling in het hart van de stad komt op de plaats van een sterk verloederd deel van de stad rond het Euroshoppingcenter uit de jaren 70. De nieuwe gebouwen zijn geclusterd rond een centraal binnenhof dat aansluit op een fijnmazig voetgangersnetwerk in de binnenstad. Daarnaast komt er ruimte voor water dat de loop van een historische vliet reconstrueert. De ontwikkeling heeft sterk bijgedragen aan de heropwaardering van het centrum van de stad en gaf het stedelijk wonen in Mechelen een belangrijke impuls. Met de focus eenzijdig op wonen, heeft het project misschien kansen laten liggen om te streven naar een meer innovatieve aanpak.

2. Groen Zuid in Antwerpen, een woonproject van Cores Development in samenwerking met Crepain Binst architecture, Stramien, META, BOB361 en STAM

Groen Zuid is een goed voorbeeld van een gemengde woonontwikkeling. Een brede mix aan woontypologieën, zorgfuncties, sportinfrastructuur en een groen wijkpark zorgen voor een kwaliteitsvolle verdichting in de 20ste-eeuwse gordel van Antwerpen. Er is bovendien ingezet op gedeelde collectieve ruimtes en nagedacht over duurzame energieopwekking en distributie. De jury heeft lof voor het erg degelijk planproces. Toch rezen er ook enkele stemmen op die een meer vernieuwende aanpak voor ogen hadden.

3. Turnova, een ontwikkeling van Stad Turnhout, Heeren group en Ba-p en een ontwerp van WIT architecten, Osar architecten, B-architecten en Omgeving

Turnova is een vrij grootschalig stadsvernieuwingsproject dat de oude site van de Brepols drukkerij in het hart van Turnhout nieuw leven inblaast. Een PPS samenwerking tussen de stad en een private

ontwikkelaar in samenwerking met een externe procesbegeleider stond garant voor een kwaliteitsvol project met een duurzame toekomst. De stad realiseerde de academie voor muziek, dans en woord en de academie voor schone kunsten. De private ontwikkelaar stond in voor stedelijk wonen, horeca, retail, kantoorruimte en ondergronds parkeren. De sturende kracht van het masterplan is de publieke ruimte die de diverse functies met elkaar verbindt. Er is nagedacht over duurzame mobiliteit, levendige plint en mixed use van de ruimtes.

4. De Nieuwe Dokken van SoGent, CAAP & Van Roey vastgoed en DuCoop, naar een ontwerp van architecten Stephane Beel, MAAT ontwerpers, BLAF architecten, DENC!-studio en Onix International.

De Nieuwe Dokken omvatten drie bouwvelden langs het historische havendok met daartussen wijkgroen. Duurzame principes en innovatieve technologieën worden er getest. Een coöperatief woonmodel zorgt ervoor dat de bewoners de echte ambassadeurs van hun duurzame woonwijk worden. Het is een project met een lange geschiedenis. Het eerste masterplan dateert van 2004 en vandaag is de werf van het eerste bouwveld begonnen. De jury stelde zich enigszins vragen bij dit lange proces, zeker wanneer we kijken naar de hoge woningnood in Gent. Uiteraard dragen de hoge ambities en complexiteit bijvoorbeeld met betrekking tot circulariteit bij tot het lange proces. Het is nog even afwachten op de realisatie om het project kwalitatief te beoordelen.

Conclusie

De jury spreekt zijn enthousiasme uit over alle inzendingen. De selectie laat zich als het ware lezen als een geschiedenis van stadsprojecten in Vlaanderen. Het zijn stuk voor stuk voorbeelden van kwaliteitsvolle stadsvernieuwingsprojecten die bijdragen aan het succes van binnenstedelijk wonen.

Na grondige beraadslaging heeft de jury gekozen om de eerste Prijs Gilbert van Schoonbeke toe te kennen aan **Turnova in Turnhout**. Dit stadsontwikkelingsproces toont moed en durf zowel van de publieke als de private partners.

- Er is ingezet op een doorgedreven functiemix waardoor een nieuwe centraliteit wordt gecreëerd.
- Een verbindend weefsel van publieke ruimte zorgt daarenboven voor een inbedding van de nieuwe gebouwen in de stad.
- Mobiliteit is integraal bekeken en heeft tot de keuze geleid om de verkeersstromen ondergronds te regelen, waardoor de druk op de omliggende straten verlicht wordt.
- Tenslotte dankt het project zijn succes ook aan het dynamisch proces dat is gevoerd waarbij ruimte was voor voortschrijdend inzicht en wat uiteindelijk een beter project heeft opgeleverd.